4.3.2021

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta/ verojaosto

Lausuntopyyntönne HE 18/2021

Lausunto hallituksen esityksestä laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaata koskevista poikkeuksista annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n muuttamisesta

Tulli esittää lausuntonaan asiassa seuraavaa:

Arvonlisäverotusta muutetaan 1.7.2021 EU:ssa niin, että enintään 22 euron arvoisten tavaralähetysten vapautus maahantuonnin arvonlisäverosta poistetaan. Tähän asti nämä lähetykset on vapautettu erillisten tulli-ilmoitusten antamisesta. Postipakettiin liitetty määrämuotoinen lomake (ns. tullilipuke CN22/CN23) on riittänyt lähetyksen tulliselvittämiseksi unionin alueelle ja tullivalvonnan pohjaksi. Näiden lähetysten tietoja ei ole lainkaan käsitelty tulliselvitysjärjestelmissä. Heinäkuun alusta alkaen myös näistä lähetyksistä on annettava erilliset, unionin tullilainsäädännössä määritetyllä tietosisällöllä täytetyt sähköiset tulli-ilmoitukset.

Tämä aiheuttaa valtavan muutoksen Tullin tietojärjestelmissä käsiteltävien tulli-ilmoitusten määrässä. Tällä hetkellä IT-järjestelmässä käsiteltäviä ilmoituksia on noin miljoona vuodessa ja tästä määrästä vajaa kolmannes (noin. 300 000) on postilähetyksiä. Tullissa on arvioitu, että em. arvonlisäverovapautuksen poiston vuoksi ilmoitusten määrä kasvaa jopa 15 kertaa nykyistä suuremmaksi arviointihaarukan ollessa 12 ja 16 miljoonan välimaastossa. Tulli-ilmoitettavien postilähetysten määrän kasvu on tätäkin rajumpi sen volyymin kasvaessa noin 50-kertaiseksi.

Vaikka ilmoitusten käsittely on sähköistetty ja mahdollisimman pitkälle automatisoitu, muutosvaikutukset ja –kustannukset ovat merkittävät. Niitä syntyy erityisesti järjestelmäkapasiteetin nostamisesta ja ylläpidosta, manuaaliseen käsittelyyn nousevien ilmoitusmäärien kasvusta sekä lisääntyvästä asiakasneuvontatarpeesta.

Tulevien ilmoitusmäärien tarkka arviointi on erittäin hankalaa, koska se on suuresti riippuvaista muutoksen vaikutuksista ihmisten kulutuskäyttäytymisestä. Yhtä lailla

hankalaa on arvioida ilmoitusten käsittelyyn ja arvonlisäverojen kantamiseen liittyviä liitännäisvaikutuksia; mm. sitä kuinka paljon uudessa tilanteessa syntyviä hyvin pieniä verovelkoja maksetaan myöhässä ja kuinka suuret näiden viivästyneiden summien käsittelyn, neuvonnan ja perimisen hallinnolliset kustannukset olisivat. Joka tapauksessa ilmoitusten kokonaismäärän ollessa valtava, myös mainitut liitännäisvaikutukset ovat merkitykselliset. Näiden ylimääräisten kustannusten pienentämiseksi Tulli on esittänyt HE-luonnoksen käsittelyn yhteydessä kaksi ehdotusta, jotka esitetään nyt uudelleen.

Alla kopioituna Tullin lausunto (Dnro H2608/01.02.01/2020 12.1.2021) valtiovarainministeriölle, ilman johdantotekstiä ja otsikkoa:
- lisäksi väliotsikolla on erotettu tänään kirjoitettu lisähuomio

1. Viivästysseuraamusten poistaminen vähäarvoisista maahantuonneista suoritettavista veroista (AVL 101 c §)

Tulli ehdottaa AVL 101 c §:ää muutettavaksi siten, että enintään 150 euron arvoisille lähetyksille ei kanneta viivästysseuraamuksia asiakkaiden ja viranomaisen hallinnollisen taakan pienentämiseksi sekä tavaraliikenteen sujuvoittamiseksi. Nykyisellään säännöstö aiheuttaa sen, että mikäli asiakkaan maksu viivästyy, ei asiakas saa lähetystään, jos ei maksa vähintään 3 euron viivästysseuraamusta. Näiden viivästysseuraamuksien selvittely aiheuttaa erityisesti asiakkaalle työtä ja lisää asiakkaiden yhteydenottoja Tulliin. Lisäksi viivästysseuraamuksien määrääminen nykyisellään pysäyttää asiakkaan lähetyksen ulkopuolisen toimijan varastoon sekä ruuhkauttaa myös näiden toimintaa. Muutoksen vaikutukset verokertymään olisivat varsin vähäisiä.

Tulli ehdottaa näillä perusteilla arvonlisäverolain 101 c pykälään lisättäväksi uusi toinen momentti: Enintään 150 euron arvoisista lähetyksistä ei kanneta viivästysseuraamuksia.

Edellä esitetyn lisäksi Tulli haluaa nostaa esille seuraavan lisähuomion 4.3.2021:

Jos viivästyskorkoa kannetaan vähäarvoisissa lähetyksissä (vastoin Tullin näkemystä) niiden aiheuttamasta hallinnollisesta taakasta ja niiden pienestä taloudellisesta hyödystä huolimatta, on tällöin syytä selkeästi säätää, että erityisjärjestelyä käytettäessä niitä ei kanneta missään tilanteessa tavaroiden tilaajilta. Ainoastaan erityisjärjestelyn haltijalta olisi siis mahdollista kantaa viivästysseuraamuksia.
- *Tarkennus: Vähäarvoisten lähetysten erityisjärjestelyä (ehdotetut 97-99 §:t) käyttävän kuljetusalan toimijan konkurssiin liittyisi erityinen riski. Jos tällainen toimija asetettaisiin konkurssiin, verosaatavakokonaisuuden selvittely aiheuttaisi jopa ennen näkemättömän suuren selvittelytyön Tullissa heijastuen tavaranhaltijoihin, kun lukuisia yksittäisten tuontitapahtumien velkoja alettaisiin periä tavaranhaltijoilta (jotka olisivat tässä tilanteessa toissijaisia velallisia) viivästyskorkoineen. Tämän johdosta Tulli ehdottaa, että jos viivästysseuraamuksia kuitenkin säädettäisiin kannettavaksi, niitä ei pitäisi em. maksukyvyttömyystilanteessa kuitenkaan kantaa tavaranhaltijoilta*

2. Pienimmän perittävän arvonlisäveron nostaminen viidestä eurosta kymmeneen euroon (AVL 101 b §)

Tulli ehdottaa kantovastuulleen kuuluvan, AVL:n 101 b §:ssä säädetyn, arvonlisäveron pienimmän perittävän määrän nostamista viidestä eurosta 10 euroon. Pienin perittävä arvonlisäveron määrä tulisi korottaa vastaamaan tullilain 78 §:n mukaisen tulli-verolajin mukaista perintämäärää, so. 10 euroa. Muutosehdotusta perustellaan sillä, että perintätoimien kohdistaminen euromääräisesti pieniin summiin aiheuttaa tarpeettomasti työtä sekä kustannuksia suhteessa veronsaajille saatavaan

hyötyyn. Arvonlisäveron vapaaehtoisessa perinnässä Tulli noudattaa nykyisin laissa säädettyä viiden euron perintärajaa, mutta pakkoperintään eli ulosottoon Tulli ei lähetä perittäväksi alle 10 euron arvonlisäverosaatavia ilman erityistä syytä pelkästään jo siksi, että Tullille koituva maksu ulosottohakemuksesta on 10 euroa. Lisäksi muutosehdotusta perustellaan sillä, että muutoksella Tullin toimintatavat saatettaisiin yhtäläisiksi Verohallinnon vastaavien toimintatapojen kanssa.

Antti Hästbacka
Erityisasiantuntija